

Respons

Irak: Yezider i KRG-provinsene

Problemstilling/spørsmål:

Yeziders mulighet til å flytte fra randsonen til KRG-provinsene:

- Har yezider tilgang og muligheter til å flytte fra randsonen til KRG? Hva sier loven og hvordan er praksis? Har alle yezider like muligheter?
- Sveitsiske utlendingsmyndigheter opplyser at mange yezider har flyktet fra Ninewa til KRG siden 2003 (Bundesamt für Migration 2008). Har disse kunnet bosette seg permanent? Har mange returnert? Er det fortsatt yezider som flytter fra randsonen til KRG?

Innflyttede yeziders livsvilkår i KRG:

- Har det vært rapportert (religiøst begrunnede) overgrep på yezider i KRG de siste årene?
- Hvordan er yeziders muligheter til å klare seg i KRG, dersom de flytter dit fra randsonen?
- Hvordan er deres tilgang til jobb, bolig, helsetjenester og skolegang?
- Ifølge opplysninger gitt av Landinfo bor ca. 10 % av yezidene i Irak, dvs. ca. 50 000, i KRG, og de fleste av dem i Duhok (Landinfo 2008). I hvilken grad utgjør bofaste yezider i KRG et miljø og en ressurs som kan ta hjelpe nyankomne yezider?
- Landinfo har tidligere opplyst at "I praksis kan mange yezider ikke flytte til provinsene styrt av den kurdiske regionale regjeringen (KRG) selv om de skulle ønske det. De aller fleste er avhengig av sine rasjoneringskort for å få nødvendige forsyninger av mat og andre livsnødvendige varer. Vanligvis tillates ikke overføring av rasjoneringskort for kurdere bostedsregistrert i områder utenfor KRGs kontroll pga. ønsket om å opprettholde et kurdisk folkeflertall i de omstridte områdene. [...] De aller fleste har ikke midler til å betale de høye levekostnadene i KRGs område eller til å kunne betale ev. nødvendige bestikklser i tillegg" (Landinfo 2008, s. 11). Det fremgår at noe eller alt av dette er basert på en kilde fra 2005 (jf fotnote 29). Er det som står i sitatet også beskrivende for dagens forhold?

Respons **Irak: Yezider i KRG-provinsene**

Yeziders mulighet til å flytte fra randsonen til KRG

Som irakiske borgere har yezider anledning til å flytte til KRG-provinsene. Det er et generelt krav om at den som ønsker å flytte inn må ha en bekjent som går god for en. KRG-provinsenes regler for innreise og opphold er beskrevet i UNHCRs retningslinjer fra april i år (UNHCR 2009). Hvorvidt det skilles mellom yezider med ulik bakgrunn, har vi ikke informasjon om.

Som Landinfo tidligere har påpekt, er det generelt for dyrt for yezider å bo permanent i KRG-provinsene. Dette fordi deres normale familiestørrelse og inntektsgrunnlag slår svært ugunstig ut i forhold til kostnadsnivået i provinsene.

Vi har ikke tall for hvor mange som måtte ha returnert etter å ha bodd der en stund, eller over yezider som evt. flytter inn. Ifølge IOM (2008) er det mange internt fordrevne som forlater KRG-provinsene uten å melde fra til myndighetene, av frykt for å få oppholdstillatelsene sine inndradd.

Innflyttede yeziders livsvilkår i KRG

Landinfo har ikke sett rapporter om religiøst begrunnede fysiske angrep på yezider i KRG-provinsene de siste årene. Derimot finnes det mange rapporter om slike overgrep utenfor KRG-provinsene.

Landinfo legger til grunn at yezider har generell tilgang til det lokale arbeidsmarkedet, med de muligheter og begrensninger som det innebærer. Tall fra IOM (2009a og b) viser at det spesielt er tilgang til jobb og en rimelig bolig som er hovedutfordringen for de internt fordrevne i KRG-provinsene. Ressurssterke familier med nære kontakter i KRG-provinsene vil ha større sannsynlighet for å lykkes enn andre. Det er behov for personer med høy utdanning og fagekspertise, men det uformelle kravet om gode kontakter til partiet KDP begrenser samtidig mulighetene for mange til å få en god jobb.

IOM (2009a) oppgir for eksempel at 95 % av de internt fordrevne i Dohuk sier at tilgang til arbeid er deres største behov.

De fleste internt fordrevne i Erbil (96 %) bor i leide hus eller leiligheter. Pga. høyt prisnivå i Erbil, angir 97 % av alle de IOM har fulgt opp at tilgang til billigere og bedre husvære er deres primære behov (IOM 2009b). 81 % sier at tilgang til arbeid er et primærbehov.

De fleste internt fordrevne i Sulaymaniya er ikke yezider, kurdiske og arabiske sunnimuslimer som har flyktet fra volden i Bagdad og Diyala (IOM 2009c).

Som irakiske borgere har yezidene tilgang på linje med andre til offentlige ytelser som skole og helsetjenester. Språkproblemer i forbindelse med skolegang kan oppstå for arabisktalende yezider som ikke behersker kurdisk.

Ut fra foreliggende kunnskap fremstår den yezidiske identiteten som klar, og det yezidiske miljøet i KRG-provinsene synes å bestå av personer med familiære bånd til yezid-samfunnene i Ninewa. Hvorvidt, og evt. i hvilken grad og på hvilken måte, den enkelte måtte bli hjulpet til rette, har vi ikke nærmere kjennskap til.

Selv om det i en periode i 2008-2009 var mulig for internt fordrevne – derunder yezider – fra andre provinser å få tilgang til den månedlige matrasjonen som distribueres til alle irakere via

Public Distribution System¹ (PDS), er denne ordningen nå avvirket. For å få tilgang til matrasjonene må hver familie nå hente ut sin andel på det stedet man opprinnelig ble registrert (UNHCR 2009, s. 56).

I slutten av 2007 innførte Departementet for forflytning og migrasjon (MoDM) et månedlig stipend på 150 000 irakiske dinarer (ca. 120 USD) for en seks måneders periode til alle internt fordrevne familier i Irak. Iverksettelsen av programmet ble forsinket i de kurdiske provinsene, og utbetalingene startet først i slutten av 2008. I alt var 32 000 familier i KRG kvalifisert til stipendet, men overføringen fra Bagdad dekket kun utbetalinger til 17 000 familier over en tremåneders periode (UNHCR 2009, s. 58).

Ifølge den kurdiske statsministeren kunne alle internt fordrevne i en periode motta et månedlig beløp på 250 000 irakiske dinarer fra de kurdiske selvstyremyndighetene (KRG 2008). I henhold til statsminister Barzani nøt 10 000 familier godt av denne ordningen. Det er uvisst om denne ordningen fortsatt eksisterer, men i henhold til en kunngjøring fra den irakiske regjeringen 16. juli 2008, skal både internt fordrevne og returnerte flyktninger få utbetalt én million irakiske dinarer ved hjemkomsten (840 USD) (IRIN 2008). Det er imidlertid usikkert om dette beløpet utbetales til alle returnerte.

En respons er et svar på konkrete spørsmål og problemstillinger som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema eller et spørsmål, men skal gi svar på de konkrete spørsmålene som er stilt, og ellers inneholde det som til enhver tid trengs av bakgrunnsinformasjon.

Referanser

Skriftlige kilder

- Bundesamt für Migration, Schweiz (2008, 9. april). *Situasjonen for yezider i Niniveh-provinsen og i området som er kontrollert av den kurdiske regionalregjeringen (KRG)*. Bern: Bundesamt für Migration.

Rapporten er kun internt tilgjengelig i Landdatabasen under Irak/Begrenset adgang/Andre rapporter. Rapporten er oversatt fra tysk til norsk av Landinfo.

- IOM (2008, desember). *Dahuk, Erbil, & Sulaymaniyah. Governorate profiles. Post-February 2006 needs assessment*. Amman: IOM. Tilgjengelig fra http://www.iom-iraq.net/Library/idp_gov_profiles/2008/Governorate_Profiles_Dahuk_Erbil_Sulaymaniyah_Dec08.pdf [lastet ned 20. oktober 2009]
- IOM (2009a, august). *Dahuk. Governorate profile August 2009. IOM IDP and returnee assessment*. Amman: IOM. Tilgjengelig fra http://www.iom-iraq.net/Library/idp_gov_profiles/2009/Governorate%20Profiles%20-%20Dahuk.pdf [lastet ned 20. oktober 2009]

¹ Som følge av de internasjonale sanksjonene mot Irak, ble det i 1995, innenfor rammen av olje-for-mat-programmet, innført offentlig matdistribusjon til alle irakere hver måned. Hver familie fikk et ID-kort utstedt fra det lokale PDS-kontoret der de fikk maten utdelt (Rosen og Younes 2007).

- IOM (2009b, august). *Erbil. Governorate profile August 2009. IOM IDP and returnee assessment*. Amman: IOM. Tilgjengelig fra http://www.iom-iraq.net/Library/idp_gov_profiles/2009/Governorate%20Profiles%20-%20Erbil.pdf [lastet ned 20. oktober 2009]
- IOM (2009c, august). *Sulaymaniyah. Governorate profile August 2009. IOM IDP and returnee assessment*. Amman: IOM. Tilgjengelig fra http://www.iom-iraq.net/Library/idp_gov_profiles/2009/Governorate%20Profiles%20-%20Sulaymaniyah.pdf [lastet ned 20. oktober 2009]
- IRIN (2008, 20. juli). Iraq: Incentives announced to encourage return of IDPs, refugees. *IRIN*. Tilgjengelig fra <http://www.irinnews.org/Report.aspx?ReportId=79337> [lastet ned 20. oktober 2009]
- KRG, dvs. Kurdish Regional Government (2008, 5. november). *KRG.org interview with Prime Minister Barzani on attacks against Iraqi Christian community*. Erbil: KRG. Tilgjengelig fra <http://web.krg.org/articles/print.asp?anr=26340&lngnr=12&rnr=223> [lastet ned 20. oktober 2009]
- Landinfo (2008, 22. mai). *Yezider – en kurdisk minoritet*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://www.landinfo.no/asset/715/1/715_1.pdf [lastet ned 20. oktober 2009]
- UNHCR (2009, april). *UNHCR eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Iraqi asylum-seekers*. Geneve: UNHCR. Tilgjengelig fra <http://www.unhcr.org/refworld/docid/49f569cf2.html> [lastet ned 20. oktober 2009]

© Landinfo 2009

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.